

ΠΑΡΟΧΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ἐν Ἐβδομῇ ἔτη προληπτικῶς
 διὰ τὰ ἄλλα Τμήματα τῆς Κρήτης
 διὰ τὸ ἑξαετηρὶον
 ἕκαστον εἶχον καταχωρήσας

Φρ. 9
 10
 10
 Γρ. 1

Ἐφημερίς τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ
 πολιτικῆ, κοινωνικῆ καὶ ἐπιστημονικῆ.

Πᾶσα αἰτησι δημοσιεύσεως ἀπεθυσθέντα πρὸς
 τὴν ἐπιτροπὴν ἐλευθερίας ταχυδρομικῶς
 Τιμὴ ἑκάστου φύλλου παρ. 50

Συντάκτης ΣΤΑ. Μ. ΤΣΟΥΓΑΡΟΣ.
 Ἐπιτρόπος ἑκάστου ΝΙΚ. ΔΟΥΓΑΓΚΟΣ

Ἐκδίδεται ἀπαξ τῆς ἐβδομάδος.

Ἡ Κυβερνητικὴ κρίσις τῆς Κρήτης καὶ

Ἡ Ἀναβολὴ τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς

Ὡς ἡμέρα ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Κρητικῆς Βουλῆς ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ Νόμου ἡ 25 Ἀπριλίου. Κατὰ τὴν ἐφορτικὴν ὁμως σύνοιαν δύο ἀνυπερόβλητα κωλύματα παρεκάλυσαν τὴν ἐνάρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζομένην ἡμέραν. Τὸ μὲν πρῶτον, ἡ σύμπτωση τῶν ἐφορτῶν τοῦ Πάσης κατὰ τὴν τελευταίαν ἐβδομάδα τοῦ Ἀπριλίου, ἐκλιπὸν ἀπὸ τῆς πρώτης τρέμοντος Μαΐου, τὸ δὲ δεύτερον, ἡ ἀλλαγὴ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ τῆς νήσου, καὶ ἡ παράτασις τῆς Διοικητικῆς κρίσεως τῆς Κρήτης, ἥτις ἤδυνάτο νὰ ἀρῆθῃ ἐγκρίσει ἀπ' οὗ ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ νέος Γενικός Διοικητὴς κα Νικολάου Πισσῆς Σαρτίνος δι-ωρισθῆ, ὡς γνωστόν, ἀπὸ τῆς Μεγάλῃς Τετάρτης—20 Ἀπριλίου—καὶ ἡδυνάτο, ἂν ἐν Κων) πόλει δὲν ἐρημύζετο τὸ εἶσαί τοι ἀναρῶν μετὰ τὸν ἀραπὸ τὸν λαγῶν νὰ φέσθῃ εἰς Χανιά τὸ πολὺ ἐντὸς ἐβδομάδος ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ τῆς Α. Ἐξοχότητος.

Ὅπως ἴσχυται οἱ κ. κ. βουλευταὶ, συνήλθον ἐν Χανί-οις ἀπὸ 1 Μαΐου καὶ, ἂν ὄχι ἄλλο, τοῦλάχιστον τοῦτο κατάρθωσαν, νὰ ἀναπληρώσωσι τὴν κίνησιν τῆς πόλεως, ἣν κατὰ πᾶν ἔτος προκαλεῖ ἡ ὑπὸ τῶν αἰθιῶπων ἐορταζο-μένη πρωτομαγιά, ἥτις δὲν ἐρωτάσθῃ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, διότι οἱ αἰθιῶπες εἶχον ῥαφαλιάνοι. Τινεῖσιν κωρίων βου-λευτῶν ἐπαυθῆσαν ἐνταῦθα τὴν Τρίτην διὰ τοῦ ἀυστριακοῦ ποῦτον δὲ ἄλλοι ἀνεχώρησαν καὶ πλῆν εἰς Χανιά ἄλλοι δὲ ἀναχωροῦναι αὐρίον διὰ τοῦ ἀυστριακοῦ, δι' οὗ ἀναχωροῦσι καὶ οἱ ἐκ τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν μὴ δυνα-θέντες νὰ ἀναχωρήσωσι μετὰ τὸν λοιπὸν τὴν παρελθούσῃν ἐβδομάδα.

Περὶ τῆς ἡμέρας τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Βου-λῆς δύο ὑπάρχουσι ἰγνώμαι κατὰ τὴν μίαν, ἡ ἐνάρξις γενήσεται τὴν προσεχῇ Δευτέρῃ, ἀπ' οὗ ἡ Α. Ἐξοχότης, ὁ Γενικός Διοικητὴς, ἔρθαν ἀπὸ τῆς γῆς εἰς Χανιά, κα-τὰ δὲ τὴν ἄλλην, ἡ ἐνάρξις δὲν θὰ γίνῃ ἀμέσως, ὅπως ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἡ Α. Ἐξοχότης δυνήσῃ νὰ μελετήσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ τόπου καὶ μνημονεύσῃ ἐν τῷ ἐνκαρτηρίῳ λόγῳ τῶν νομοεπιβλῶν, ἂν ἔτιθῃ ὑποβλήσῃ εἰς τὴν Βουλὴν.

Ἀμρότεροι αἱ ἰγνώμαι δὲν ῥιζινοῦνται ἐσφαλμέναι, διότι καὶ ἡ μεγάλη σπουδὴ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν δὲν ὄξ ἐπιτρέψῃ τῇ Α. Ἐξοχότητι, νὰ μελετήσῃ ἐπισταθμένως τὰ διαφόρα ζητήματα καὶ ἡ ἀναβολὴ ἐπὶ μικρὸν ἐπίσης ἐπιβλαβὴς ἀποβίνει εἰς τὸν τόπον, καθότι ἡ μὲν ἀναχώρησις καὶ ἐπὶ ἀποδοῦ τῶν βουλευτῶν εἰς Χανιά εἶναι λίαν δυσχερὴς διὰ πολλοὺς λόγους ἐκόλουσ νοουμένων, ἡ δ' ἐπίσημος ἀνα-βολὴ τῆς ἐνάρξεως, ὡς ἀντιβιβίουσα εἰς θεμελιῶδὴ τοῦ Ὄργανου Νόμου διάταξιν, ἢ πρὸς ἀλλοτρίαν τὴν ἐπαυθῆ-λησιν τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1886 διαμαρτυρησῶν καὶ πα-ραπόνων τοσοῦτα μέλλον, καθότι ἡ Ὑψ. Πύλη προβαί-νουσα ἤδη εἰς ἀναβολὴν οὐ μόνον τὴν θεμελιῶδὴν τοῦ Ὄρ-γανου Νόμου διάταξιν παραβιάζει, ἀλλὰ καὶ τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1886 ἐπίσημως δοθεῖσαν νέαν ὑπόθεσιν περὶ οὗ ἐπαυθῆσεν τὸ τότε γενόμενον πραγματικῶν, ἀλλεῖτε. Φρονώσωμεν λοιπὸν, ὅτι ἀπέναντι τῶν δυσχερειῶν τούτων δύνανται νὰ τηρηθῇ ἡ μέση ὁδὸς. Ἐντὸς 4—5 ἡμε-ρῶν ἀρκούσας ἡ Α. Ἐξοχότης δύνανται νὰ συλλέξῃ πλη-ροφωρὰς περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ τόπου, ἀπ' οὗ ἄλλως-τε δὲν διατελεῖ καὶ ἕνεος τῶν πραγμάτων τῆς Κρήτης. Καὶ ἢ γλαξάν μὲν ὀπωδῶς αἱ περιστάσεις ἀπὸ τοῦ 1878 μέ-χρι σήμερον, ἀλλ' ἡ Α. Ἐξοχότης, δὲν ἀμφιβάλλουσα ποσῶς, ὅτι ὄξ παρεκάλουθι, ἔστω καὶ μικρῶν, τὰ πράγ-ματα. Ἐχει ἐμπροσθέν του γαίνοντα ἐπὶ τὰ βράβαρα, εἰς ἂ ἐπισποῖ ὁ προκατόχου του, καὶ τοὺς δὲ ἀγγράσαντας αὐ-τοὺς πρὸ τοῦ χείλους τοῦ βαρβάρου, ἰσχυμένως μετὰ μει-διμακτοῦ, τὰς χεῖρας τινούσας πρὸς τὴν Α. Ἐξοχότητα, διὰ χόρτων θέλοντας νὰ καλύψωσι τὰ στήματα τῶν βα-ρβάρων, καὶ πῶς μὲν διὰ κοινοῦ, πῶς δὲ διὰ τελευτῶ-ν, καὶ ἄλλοι δὲ ἀνήθως, τὰ ἔγνη τὸν ἀπολαυθῆν-των ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἥτις ἔφεραν αὐτοὺς εἰς τὸ βράβρον.

Ἐμμένοντες εἰς τὰς πολλὰς ὄψ' ἡμῶν καὶ ὑπὸ ἄλλων συναιδῶρων ἐκπαιδευτικῶν ἰδεῶν, οἱ ἡ ἀπύλουτος βελτιώ-σις τῆς λυπηρῆς τοῦ τόπου καταστάσεως εἶναι ἀδύ-νατος διὰ τοῦ σημερινῶν τετρακελευτῶν πολιτεύματος.

εἰς τὸν Κρητικὸν λαὸν δίδονται πάντοτε ὄξ ἀπὸ ἰγνώ-αι λίως ἀπὸ ἄρτων τοιαύτη δὲ στάσις Κυβερνήσεως πρὸς λαὸν δὲν ἡδυνάτο ἢ νὰ ἐξυμνηθῆ καὶ διαφείρη-κῶν μὲ ὄξας τὰς ἀρετὰς του. Βουθέμενοι δὲν ἔργων τὴν ἀπίστησιν ἀπὸ τῆς Α. Ἐξοχότητος, τὸν νέον Γενικὸν Διοικητὴν, νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν χρυσὸν κλάδον ἐν Κρήτῃ τῷ συσταθμένῳ μάλιστα μετὰ πείρασμόν, νὰ μὴ προβῇ εἰς μεγάλας ὑποσχέσεις, ὅπως αἱ πραγματοῦται. Ἀναχωροῦ-μενοι τὴν διαμαρτυρίαν τοῦ ἔργου του, μὲ ὄξων τὴν πεποι-θησιν, τὴν ὁποίαν ἔργων εἰς τὰ εὐγενῆ του αἰσθηματα καὶ τὴν καλὴν του θέλωσιν ἄλλ' ἐπιβίοντες εἰς τὴν διο-ικητικῶτά του, ὅτι ἢ κατὰβάρη, ὅσο οἰκουράχοι του δὲν κατάρθωσαν, νὰ διαγνώσῃ τὸς κλάκας καὶ τοὺς ἀ-ρύτας καὶ μὴ ὑποπέσῃεἰ τὸς ἄνους αὐτῶν, ἔξ ὧν δὲν ἔξ-καὶ τῷ εἶνε κατόπιν εὐκλιον ν' ἀπαλλαγῆ. Ἐὰ τῆς ἔρη-θῆτος τῆς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀναχωρήσεως τῆς Α. Ἐξοχότητος δύνανται τις νὰ εἴη μετὰ πεποιθῆσεως, ὅτι οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει, νομίζοντες, ὅτι διέγνωσαν καλῶς τὴν κατάστασιν τοῦ τόπου καὶ τὰ προκαλοῦντα αὐτὴν αἰτία, πολλὰ καὶ διάφορα ὄξ συνέστησαν τῇ Α. Ἐξοχότητι μέτρα. Ἄν ἡ διαπρὸν τὸ χρόνον τῆς ἐν Κων) πόλει διαμονῆς τῆς Α. Ἐξοχότητος ὠφέλησεν αὐτὸν καὶ τὸν τόπον, ὠφέλησε κατὰ τῆτος, ὅτι ἡ Α. Ἐξοχ-ότης, ἐξέστῆσεν ἐκ τοῦ πλησίον τὰ πράγματα, ἢ πεισθῆ, ἂν ἐκ τῶν προτέρων δὲν εἶνε πεισιμῶνος, ὅτι οἱ ἐν Κων) πόλει κακῆν ποιοῦσι διαγνώσῃ καὶ ὄξ ἄλλοις διάταξουσ-αράματα πρὸς βελτιώσιν τῆς ἀβήρησιν τῶν ἡμῶν κατα-στάσεως. Ἡ λυπηρὰ δὲ πείρα τῶν τελευταίων τριῶν ἐ-τῶν μὲς δίδασκει, ὅτι ἡ ἀνάμειξις πεισθῶν τιῶν ἐκ Κων) πόλεως εἰς τὰ καλῶν τῶν Γεν. Διοικητῶν εἰδει-γματοῦ μεγάλως τὴν κατάστασιν τοῦ τόπου. Ὅσδεἰς νομί-ζομεν δύνανται ν' ἀμειωθῆσθῆ, ὅτι οἱ ἐν Κων) πόλει ἀνήγ-νη νὰ μενῶνται τὰ τῆς Κρήτης ἀπὸ τῶν Γενικῶν Διοι-κητῶν τῆς Κρήτης καὶ ὄχι ὁ Γενικός Διοικητὴς τῆς Κρήτης νὰ μενῶνται τὰς τῆς Κρήτης ἀπὸ τοῦ ἐν Κων-σταντινουπόλει. Ὁ Γεν. Διοικητὴς ὑποθέτει, ὅτι γαί-ρει τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτᾶνου κα-τὰ πρῆπει ἐκ τῶν πραγμάτων ὀδηγούμενον ἐνὰ διοικῆ μετ' αὐτοβουλίας τὴν Κρήτην.

Ἡ ἐκλογικὴ ψῆφος
 καὶ
 τὰ πολιτικὰ κόμματα τῆς Κρήτης

(Συνεχία τῆς φύλλου ὑπ' ἀριθ. 124)

Ὁ συνταγματικὸς χάρτης εἶνε χάρτης ζῶν καὶ οὐ γράμμα κεκρῆν. Τὸ συνταγματικὸν ὄξως πολιτεύμα-εν τῇ σημερινῇ αὐτοῦ μορφῇ δὲν δύνανται νὰ προσαρ-μοσθῇ πρὸς πάντα λαὸν, ἀλλ' ἀμειψῆσθαι μασίας πρὸς τὸ πνευμα καὶ τὰς τάσεις ἔθνους ἡ λαοῦ, ἀ-νεπτυγμένου πνευματικῶς, πεπολιτισμένου ἠθικῶς, ὅστις, ἀφοῦ τὸ ἰδιοποιηθῆ τρόπον τινὰ καὶ τὸ συ-λάττει πιστῶς καὶ ἀδιακέρως ὡς ἱερὸν παρακατα-θήκη, δύνανται νὰ καταστῇ ἰκανὸς περὶ τοῦ χείρι-σθεσθαι προσρηκνῶν τὰς καλουμένας συνταγμα-τικὰς ἐλευθερίας, ὧν ἡ κατάχρησις καὶ ἐπι-βλαβὴς χρῆσις ὀλεθρία δύνανται νὰ ἐπενεργῇ συ-νεπείσει εἰς τὸν ἀπολαυτῶν αὐτῶν λαόν.

Ἐν συνταγματικῶς κυβερνωμένῃ πολιτείᾳ αἱ δημόσιοι ἐγγυήσεις δὲν ἐκφρῶνται, ἐρ' ὅσον δύνανται τις νὰ υποθέσῃ, ἐκ τῶν κοινοβουλευτικῶν θεμελιῶν τῆς ἰσσορροπίας τῶν ἐξουσιῶν. Ἡ ἐλευ-θερία τοῦ τύπου, ἀπύλουτος καὶ ἀπερίοριστος κα-τὰ τὴ θεωρίαν καὶ πράξιν ἢ ἐξάσκησις τῆς δικαι-σῆσιν καὶ ἔλῶν τὸν βίον ἡ ἔλλειψις στρατοῦ διαφέροντος κατὰ τὰ αἰσθηματα καὶ ἡθῆ τῶν λοι-πῶν κοινωνικῶν τάσεων ἢ εἰς καὶ προσήλωσις περὶ τὰς δημοσίας ὑποθέσεις, τὴν ὁποίαν ἐ-πιτικνῶνται πᾶσαι αἱ κλάσεις ἐνὸς λαοῦ ἐκ τῆς ἀδύ-κόπου συγκλήσεως τῶν ὀρκωτῶν δικαστῶν ἢ ἐ-λευθερία τοῦ συνεταιρισμοῦ ἢ τῆς συνενώσε-

αἱ ἐπιβλαβῆς συλλόγων καὶ συνελεύσεων ἢ ἐκαστοῦ, δύνανται νὰ κάμῃ ἰγρήσιν, μάλιστα δὲ καὶ κατάχρησιν ὁ πρὸς τοὺς νόμους σεβασμός, ἐρ' ὅσον ζῶσιν οἱ νόμοι, καὶ ἡ λήθη καὶ ἀγνοία αὐ-τῶν, ἀφοῦ κατασῶσι παλαιὸι ἢ εἰς ἀργὴν περιπέ-σασιν ἀχρηστία, ταῦτα εἶναι τὰ ἀμυντικὰ ὄπλα, τὰ ὁποῖα ἀμύνει συνταγματικὸν πολιτεύμα προσφ-ρεῖ εἰς τοὺς συγχροτούτας ἐν ἔθνος πολίτας, εἶναι τὰ πρῶτα στηρίγματα τῆς ὑπερηφάνου ταύτης ἀ-νεξαρτησίας, ἥς ἔσας πολιτικῶς καὶ κοινωνικῶς ὠ-ρελεῖας τῶσιν ζωηρῶς ἐκτιμῶσιν οἱ πεπολιτισμένοι λαοὶ καὶ γάρ τῆς ὁποίας τῶσιν ἀγῶνας ἐποηῆ-σαντο ἕκαστος μετ' αὐταπαρησῆσεως οὗ τῆς τυχεύ-σεως καὶ ποσῶσιν ὑπέστησαν καρτερικῶς γενναιο-πάτας θυσίας.

Τὸ σύνολον τῶν καλῶς ἐννοουμένων καὶ εὐλαβῶς ἐξασκουμένων συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν ἀποτελεῖ διακέρως ἐλευθεριῶν ἀρχῶν καὶ φρονη-μάτων διὰ καὶ ἡ γοητευτικὴ καὶ μαγικῆ, οὕτως εἰ-πῆν, δύναμις αὐτῶν ἐπὶ τῆς τύχῃ καὶ εὐμερείᾳ τῆς ἀνθρωπότητος μένει ἀναμειψήτῆτος. Οὐδεὶς πολιτικὸς συγγραφεὺς, οὐδεὶς, ὅσον ἐξοχος, πολι-τικὸς ἀνὴρ ἢ δημοσιογράφος θέλει ποτὲ τολμήσῃ τὸ ἀνήκουστον ὄρασι, νὰ καταπατήσῃ τοὺς μεγά-λους τοσοῦτος πολιτικῶς καὶ κοινωνικῶς ἐρους, τοὺς χρυσοὺς γράμμασιν ἀναγεγραμμένους ἐν τῇ πολιτικῇ ἰστορίᾳ τῶν ὑπὲρ τῆς σεμνῆς ἐλευθερίας ἀγωνισαμένων ἔθνων. Ἄλλ' εἰς τί δύνανται νὰ χρη-σιμεύῃ εἰς πολιτεῖαν τινὰ ἐλευθερίας οὗτος χάρ-της ἀνευ σοφῶν θεσμῶν καὶ μεμετρημένων νόμων ἀνευ δικαστικῶν καὶ διοικητικῶν ἀρχόντων δικαι-ών, ἀμειωθῆσθαι καὶ ἀνεξαρτησῶν; ἀνευ εὐθύνῃς πογκματικῆς καὶ συνεχροῦς πάντων τῶν ὑπεκλή-λων τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, οἰανδῆποτε βελ-μίδα τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ ἀν κατέχουσιν; ἀνευ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἰσχυρῶν ἀρχῶν τῆς δη-μοσιότητος, τῆς ὑποβαλλούσης καὶ βροῦς ἀρί-στους καὶ ἰσχυροτάτους, ὡς καὶ τοὺς χείριστους καὶ ταπεινοτάτους πολίτας, εἰς τὰς σπουδαίας ἀνι-γχεύσεις καὶ τὸν σοβαρὸν ἐλεγχον τοῦ, τύπου τοῦ βουλευτηρίου (Parlement) καὶ τῶν δημοσιῶν συνελεύσεων; Αἱ στερεαὶ βάσεις τῆς ἀληθοῦς ἐλευθερίας δὲν εὐρίσκονται μόνον ἐν ὑπουργείῳ ἢ, ὡς παρ' ἡμῶν, ἐν Γεν. Διοικ. Συμβουλίῳ, ἐξαρτω-μένῳ ἐκ τοῦ Κοινοβουλίου καὶ ἐν τῇ Βουλῇ ἄνι-τιπροσώπων, ἐκλεγχομένων τῇ κοινῇ ψήφῳ ἐνὸς λαοῦ, ἀλλὰ συνίστανται εἰς τὴν παντοδυναμίαν τῶν ὀρκωτῶν καὶ τῶν λαϊκῶν ἀρχόντων, εἰς τὴν δη-μοσίαν προανάκρυσιν τῶν ἐκκλημάτων καὶ ὄξως αὐτῶν τοὺς βαθμοὺς, εἰς τὴν δεδομένην ἐκάσφ πολι-τῆ ευκολίαν τοῦ καταδιώκειν διὰ τῆς δημοσίας δυνά-μειως πάντας τοὺς παραβιάζοντας τὰ ἀπερόβλητα ἀτομικὰ συμπεριεῖτά του, εἴτε ἰδιωτῶν εἴτε δημό-σιου δικτατοῦτι λειτουργοῖ, εἰς τὴν ἐπαγρηνησιν τῶν ἐρημῶν, αἰτινας, ὡς γενναίωρονες καὶ ἀ-γρυπνοὶ πρόμαχοι τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν, διακαλ-πίζουσι εἰς τὰ ὄξ πάντων, πανταχοῦ καὶ πᾶν-τοτε τὰ παρόντα τοῦ καταδυναστευομένου καὶ ἀδικουμένου πολιτοῦ, εἰς τὴν ὑπαρξιν τελοῦς καὶ ὄξως ἐπὶ τὰ κοινὰ ἐρησθήσῃν καὶ συνετῶν πολι-τεῦσθαι, ὡς ἀρχὴν τῆς πολιτείας αὐτῶν ἀπαρεγ-κλιτῶς ἐγίντων τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ δημοσίου συμπεροντος, τοῦ δικαίου καὶ τῶν κανόνων τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἠθικῆς.

Ὁ ἐλευθεριώτερος λαὸς τοῦ κόσμου καὶ δυνάμει-ος δικαίας νὰ θεωρητῆ ἀληθῶς ἐλευθῆρος εἶ-ναι μόνον ἐκείνος, ὅστις σεβεται καὶ ὑπακούει μετ' εὐλαβείας μεγάλῃς εἰς τοὺς κοινοβουλευτικῶς ἐκ-περασμένους καὶ νομίμως κειμένους νόμους τῆς πατρίδος· οὗτοι ὁ νόμος εἶναι τὸ ὑπέρτατον, τοῦ ὅ-